

Naar een duurzaam gemeenschaps-infrastructuurbeleid

Roel de Ridder – Platform Toekomst Parochiekerken

Peter Bosschaert – De Ambrassade

28/11/2024

Beleidstraject gemeenschapsinfrastructuur

Aanbevelingen Vlaams:

- **Masterplan met een domein-overschrijdende visie**
- Operationele **kennis/expertisecel** (inventarisatie, analyse, monitoring, ondersteuning lokale besturen en verenigingen, ...)
- **Financiële instrumenten** herbekijken (afstemmen van fondsen en subsidies,
- **Ontwikkel en test nieuwe financiële hefboomen en alternatieve financieringsmodellen** zoals PPS-financiering, renteloze leningen
- Investeer in **mensen en mede-eigenaarschap**
- **Plekwerkers** erkennen
- ...

Aanbevelingen Lokaal

- **Gemeenschapsinfrastructuur als rode draad** op te nemen in het nieuwe meerjarenplan.
- **Masterplan gemeenschapsinfra** uitwerken (noden en behoeften, inventarisatie, visie, buurtproces, budgettair kader, acties)
- Noden gem’p infra meenemen in **Gemeentelijk Ruimtelijk Beleidsplan** (principe in procedures en bestekken ontwikkelaars meenemen)
- **Gangmaker en verbinder** zijn voor herbestemming, herinrichting gedeeld gebruik
- Mogelijkheden van **publiek / private samenwerkingen** onderzoeken

Herbestemming kerken: Geleerde lessen

• Platform Toekomst Parochiekerken

- Samenwerking VVSG & PARCUM
- Stuurgroep:
 - agentschappen en kabinetten BB en OE
 - Bisschoppenconferentie
 - VLINTER
 - Team Vlaams Bouwmeester
 - PARCUM
 - VVSG

Doelgroep:

- gemeenten en kerkfabrieken
- netwerk (zie hieronder) en private geïnteresseerden

Netwerk = stuurgroepleden en doelgroep, en:

- bisdommen / vicariaten
- provincies
- plattelandsactoren, stedenbeleid
- IOED's, erfgoedcellen, MoWa, Herita, Open Kerken...
- IGS'n voor streekontwikkeling
- AVANSA's / participatiedeskundigen
- architecten- en studiebureaus, academici
- private partijen

Herbestemming kerken: Geleerde lessen

• Platform Toekomst Parochiekerken

- Samenwerking VVSG & PARCUM
- Stuurgroep:
 - agentschappen en kabinetten BB en OE
 - Bisschoppenconferentie
 - VLINTER
 - Team Vlaams Bouwmeester
 - PARCUM
 - VVSG

• Functies Platform:

- loket, communicatie, kennisdeling
- vorming
- (beleids)dialogoog
- monitoring
- begeleiding van lokale besturen, kerkfabrieken en private actoren m.b.t. kerkenbeleidsplannen en trajecten van neven- en herbestemming
 - ruimtelijke en financiële haalbaarheid
 - participatie
 - erfgoed
 - financiën en beheer
 - regie

programma en actoren

pastorale, sociale
realiteit en draagvlak

ontwerp en gebouw

inclusief erfgoed
en bouwfysische
toestand

bouwkost en budget- samenstelling

inclusief beheer

site en locatie

stedenbouw
en ruimte

Diverse componenten gecoverd:

de culturele,

de materiële,

de beleidsmatige,

de financiële,

de spirituele,

de sociale,

actoren
programma
ontwerp
gebouw & site
bouwkost
budgetsamenstelling

actoren
programma
ontwerp
gebouw & site
bouwkost
budgetsamenstelling

actoren
programma
ontwerp
gebouw & site
bouwkost
budgetsamenstelling

Fases (cfr. complexe stadsprojecten)

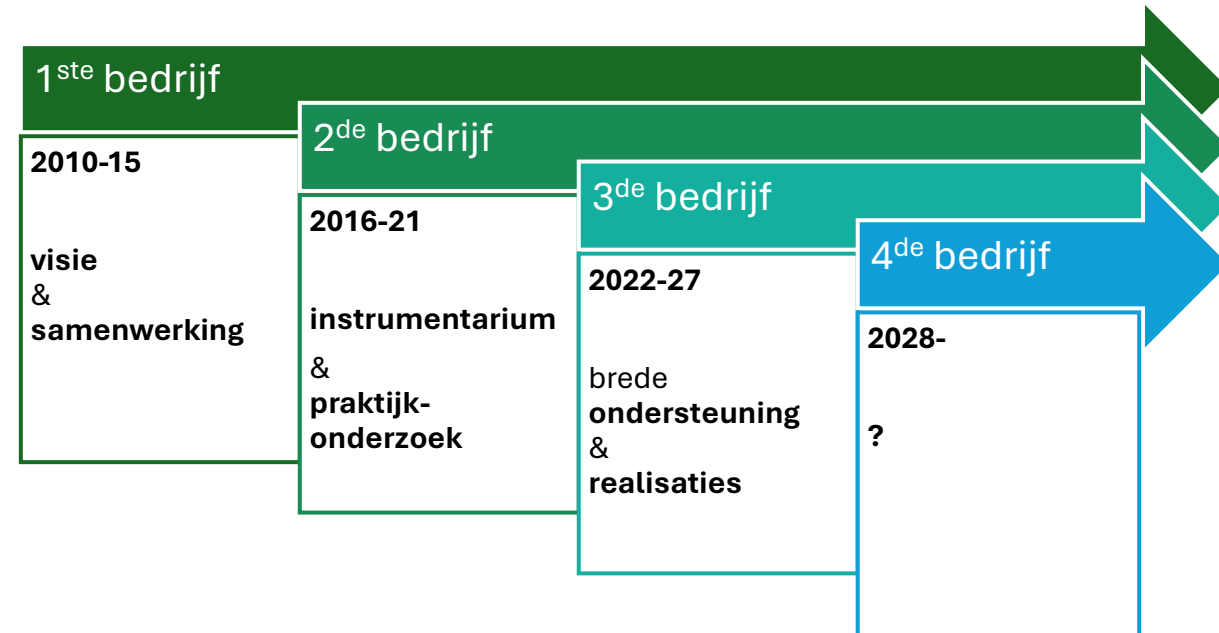
- 1. Initiatie-/ verkenningsfase** → startnota (1ste ambitie, potentieel site en project...)
- 2. Onderzoeksfase** → projectdefinitie
- 3. Planuitwerkingsfase** → omgevingsvergunning aanvragen
- 4. Uitvoeringsfase**
- 5. Beheersfase**

Herbestemming kerken: Geleerde lessen

• Opgebouwde kennis en...

- 2010-2015
 - **visienota** Bourgeois (kabinetten en agentschappen)
 - **uitwerking 'kerkenbeleidsplan'** (PARCUM)
 - **eerste monitoring** (PARCUM)
 - eerste sociaal-ruimtelijke participatietrajecten (universiteit Hasselt)
 - eerste experimenten met ruimtelijke haalbaarheidsstudies (VO, VLINTER)
- 2016-2021
 - Projectbureau Herbestemming Kerken: 141 ruimtelijke **haalbaarheidsstudies** in Vlaanderen (VVSG, KCVS, VLINTER, VO, TVB, PARCUM)
 - **Participatietrajecten** (universiteit Hasselt, PARCUM, ...)
- 2022-2027
 - Platform Toekomst Parochiekerken: **brede ondersteuning**; stilaan klemtoon **op financiële haalbaarheid en regie** (VVSG + PARCUM + VO + bisschoppen + VLINTER + TVB)
 - Kwalitatieve **realisaties**

Handen uit de mouwen: 'fictieve case'

- Jeugdwerking 'Den Urbain' heeft een bloeiende werking in Tollembeek in een oude parochiezaal en is na het opdoeken van de parochiale vzw, eigendom geworden van het bisdom. De zaal is centraal gelegen, vlot bereikbaar, wordt frequent bezocht door jongeren, maar is grondig aan renovatie toe. Op de plek hebben ze houtatelier, fietsherstelplek, barwerking en worden er af en toe feestjes gehouden. De buurtbewoners klagen af en toe, maar niet iedereen is negatief ingesteld tegenover de jonge vrijwilligers. Er worden ook evenementen met en voor de buurt gehouden zoals een rommelmarkt en zeepkistenrace.
- Het bisdom wil de erfpachtovereenkomst niet verlengen en geeft hiervoor als reden op dat er ernstige feiten van overlast zijn geweest, waarop ze niet verder willen ingaan. Na aandringen van de jeugddienst, worden onderhandelingen opgestart tussen den Urbain en het bisdom, maar als eerste voorstel wordt een streng contract opgelegd, met 'cijns'. Daarbovenop wordt de renovatieverplichting van het lekkende dak bij den Urbain gelegd.
- 'Den Urbain' zit met de handen in het haar omdat dit model onbetaalbaar is voor hun werking.

Vragen bij case:

Welke afspraken probeer je eerst te maken? Met wie?

Waar ligt de (potentiële) meerwaarde van het project? Wat is de ambitiehorizon?

Zou je de buurt betrekken? Zo ja, hoe? En wanneer?

Wat zijn manieren om elkaar tegemoet te komen?

Vragen bij case:

Met welke kosten hou je rekening? Hoe ga je die dragen?

Wat is de aangewezen beheersvorm?

Wanneer beslis je welke externe expertise nodig is?

Wanneer ga je naar een vergunningsaanvraag?